

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Václavem Kočkou-Amortem ve věci

žalobkyně: **X.**, narozená dne X.
bytem X.

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 3. 2025, č. j.: MPSV-2025/72896-925,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 3. 2025, č. j.: MPSV-2025/72896-925, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobou včas podanou u Městského soudu v Praze se žalobkyně domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 3. 2025, č. j.: MPSV-2025/72896-925, jímž bylo podle ustanovení § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „s.ř.“), zamítnuto její odvolání a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky pro hlavní město Prahu ze dne 26. 2. 2024, č. j.: 2078/2024/AAL, kterým byla podle ustanovení § 4 odst. 1, § 8, § 9, § 11 a § 13 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (dále jen „z.s.s.“), zamítnuta její žádost o změnu výše příspěvku na péči od února 2023.

II. Obsah žaloby

2. Žalobkyně v žalobě namítala, že posudková komise nesprávně vyhodnotila zvládání základních životních potřeb a žalovaný porušil závazný právní názor stanovený v rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. 1. 2025, č. j.: 19 Ad 28/2024-21. Žalovaný neposoudil zvládání životní potřeby mobilita s ohledem na její X., jak mu Městský soud v Praze uložil. Žalobkyně vyjádřila nesouhlas se závěrem žalovaného, že se soud věnoval lékařské otázce, protože předpoklady zvládání základní životní potřeby mobility jsou otázkou právní. Žalobkyně X. Bez pomoci X. V důsledku X. není schopna X. Trpí X. Posudek je v rozporu se závěry sociálního šetření ze dne 20. 2. 2025.
3. V posudku a napadeném rozhodnutí chybí vypořádání základní životní potřeby oblékání a obouvání. Žalobkyně není schopna X.
4. Závěrem žalobkyně navrhla zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

5. Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že nechal vypracovat doplňující posudek, který byl zaměřen zejména na základní životní potřebu mobilita. Při uvedení hodnot X. došlo k administrativní chybě. X. zásadně neomezuje zvládání mobility. Potíže žalobkyně při X. byly zohledněny zejména v potřebě orientace. U mobility se hodnotí schopnost zvládat jednotlivé úkony po motorické stránce, tedy vstát, usednout, změnit polohu, jít krok za krokem v rozsahu 200 m, chodit po schodech, nastupovat a vystupovat, a to s využitím facilitačních pomůcek (X.). U žalobkyně není omezena X. tak, že by byla ztracena schopnost X. Dále u žalobkyně nebylo prokázáno postižení pohybového aparátu nebo porucha stability. Pohybové obtíže nebyly v řízení ani namítány, v odvolání naopak žalobkyně uvedla, že kvůli X. chodí na pravidelné zdravotní procházky. X. uvedla až při jednání soudu, tato tvrzení však byla obecná a nejsou podložena lékařskými nálezy. Žalovaný závěrem navrhl žalobu zamítnout.

IV. Obsah správního spisu

6. Ze správního spisu bylo zjištěno, že dne 6. 2. 2023 žalobkyně podala u Úřadu práce České republiky – krajské pobočky pro hlavní město Prahu žádost o zvýšení příspěvku na péči.
7. Dne 11. 7. 2023 bylo s žalobkyní provedeno sociální šetření, podle kterého žalobkyně sama změnila polohu, po bytě se pohybuje bez kompenzačních pomůcek, X. Venku ujde 200 m, X. Chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra zvládne, pokud je X. Při chůzi ze schodů X. X. nezvládne bez doprovodu. X. jen s doprovodem. Dveře otevře i zavře. Hybnost rukou není omezena. Prádlo si sama připraví i s ohledem na okolnosti. Sama se obléká, svléká i obouvá. Rub a líc pozná, vrsteví správně. Nepozná X. Pokud je přítomna pečující osoba, pomáhá upravit vzhled.
8. V posudku o zdravotním stavu ze dne 10. 1. 2024, č. j.: LPS/2023/1158-MDR_CSSZ, bylo stanoveno, že žalobkyně z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc při následujících základních životních potřebách: orientace, komunikace, stravování, péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost.
9. Prvostupňový orgán zamítl návrh na změnu výše příspěvku na péči rozhodnutím ze dne 26. 2. 2024, č. j.: 2078/2024/AAL. Žalobkyně se proti rozhodnutí odvolala. K odvolání

připojila lékařskou zprávu od MUDr. X. ze dne 22. 8. 2023, ve které byla konstatována X. Dále připojila zprávu MUDr. X. ze dne 23. 8. 2023 z vyšetření X.

10. V rámci odvolacího řízení si žalovaný vyžádal posudek PK MPSV; následně byl ve věci vydán posudek ze dne 11. 6. 2024, e. č.: SZ/2024/1003-PH-6. Komise zasedla v nepřítomnosti žalobkyně ve složení předsedkyně komise (posudková lékařka) MUDr. X., MUDr. X. s odborností interní lékařství a tajemnice X. Komise vycházela z posudkového spisu OSSZ, ze spisu odvolacího orgánu, z lékařských zpráv MUDr. X. ze dne 22. 8. 2023 a MUDr. X. ze dne 23. 8. 2023, ze sociálního šetření ze dne 11. 7. 2024 a z odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí.
11. Z výše uvedených podkladů PK MPSV zjistila, že žalobkyně trpí X. Při hodnocení základní životní potřeby mobilita se posuzuje funkční dopad postižení pohybového aparátu (končetin, pánve a páteře). Postižení smyslů (otevírání a zavírání dveří, chůze po schodech, nastupování a vystupování z dopravních prostředků) jsou hodnocena v rámci základní životní potřeby orientace. Nebyl zjištěn důvod pro nezvládání základních oblékacích činností, a to s využitím facilitačních pomůcek X.
12. Žalovaný odvolání zamítl rozhodnutím ze dne 9. 7. 2024, č. j.: MPSV-2024/155979-911, proti němuž žalobkyně podala žalobu.
13. Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 22. 1. 2025, č. j.: 19 Ad 28/2024-21, zrušil rozhodnutí žalovaného a vrátil mu věc k dalšímu řízení. Soud nesouhlasil s východiskem, že při hodnocení základní životní potřeby mobilita se posuzuje jen funkční dopad postižení pohybového aparátu (končetin, pánve a páteře) a že mobilita není hodnocena ve vztahu k postižení smyslů a mentálního či duševního postižení, která jsou zahrnuta a hodnocena v základní životní potřebě orientace. Komise měla zohlednit X. Komise vycházela z nesprávných údajů, protože z lékařské zprávy ze dne 22. 8. 2023 vyplývá výrazně vyšší X. Žalovaný měl v dalším řízení posoudit v žalobě nově tvrzené X. Měl se vyjádřit k tvrzení ze sociálního šetření, že žalobkyně nezvládá X.
14. Dne 20. 2. 2025 bylo s žalobkyní provedeno sociální šetření, podle kterého po celou dobu šetření X. Vstává a usedá dle sdělení X., opře se. Stojí chvíli. Po bytě se pohybuje, X. Ven chodí X. Dveře otevírá a zavírá, X. Po schodech chodí X. S doprovodem používá X., málokdy někam chodí. X. Vhodnost oblečení a obutí konzultuje s pečující osobou, X., rub a líc většinou rozezná a správně je vrství. Potřebuje pomoc s X.
15. V rámci odvolacího řízení si žalovaný vyžádal doplňující posudek PK MPSV; následně byl ve věci vydán posudek ze dne 10. 3. 2025, e. č.: SZ/2025/506-PH-4. Komise zasedla v nepřítomnosti žalobkyně ve složení předsedkyně komise (posudková lékařka) MUDr. X., MUDr. X. s odborností neurologie a tajemnice X. Komise vycházela ze spisu odvolacího orgánu a nového sociálního šetření ze dne 20. 2. 2025.
16. Z výše uvedených podkladů PK MPSV konstatovala, že názor soudu nemá medicínské opodstatnění. X. nemůže mít dopad na zvládání základní životní potřeby mobilita. Po medicínské stránce nelze dovodit, že X. způsobuje omezení nosných kloubů, paretické postižení či amputační ztráty končetin tak, aby posuzovaná osoba nebyla schopna vstát, usednout, stát, zaujímat a měnit polohy a s facilitačními pomůckami se pohybovat chůzí krok za krokem, případně i s přerušovanými přestávkami, a to v bytě a v běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, dále chodit po schodech a nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků. V rámci základní životní potřeby

mobilita se hodnotí schopnost či neschopnost zvládnout jednotlivé úkony čistě po motorické stránce (vstát, usednout, otevřít dveře, pohybovat se chůzí krok za krokem atd.), a to s využitím facilitačních pomůcek, a nikoli po stránce orientační. Nehodnotí schopnost X. apod. To je součástí schopnosti orientovat se, která byla u žalobkyně z důvodu X. hodnocena za nezvládanou. Je zřejmé, že X. není překážkou se pohybovat, což je nakonec vidět z X. U žalobkyně nebyly lékařskými nálezy jakkoli prokázány těžké funkční postižení pohybového aparátu (ortopedickým nálezem) ani porucha stability (neurologickým nálezem), které by způsobovaly úplnou ztrátu či těžké funkční postižení pro zvládnutí základní životní potřeby mobilita. Žalobkyně takové skutečnosti nenamítala ani v odvolání a ani v původním sociálním šetření. V odvolání naopak uvedla: „Další zdravotní komplikace, jako je například X., vyžadují pravidelné zdravotní vycházky.“ Potvrdila tím pravidelnou schopnost pohybovat se v exteriéru. Nově se objevily pouze vágní subjektivní informace ve smyslu X., X. uvedla až v řízení před Městským soudem v Praze a při novém sociálním šetření. PK MPSV opravila administrativní chybu na s. 2 posudku ze dne 11. 6. 2024 tak, že text „kdy X.“ změnila na: „kdy X.“. Na výsledku X. se nic nemění, tj. zůstává na úrovni X.

17. Žalobkyně využila svého práva vyjádřit se k hodnocení PK MPSV a dne 20. 3. 2025 zaslala sdělení žalovanému. Nesouhlasila se závěrem, že je zvládání základní životní potřeby mobilita hodnoceno pouze ve vztahu k postižení pohybového aparátu, a odkázala na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 22. 1. 2025, č. j.: 19 Ad 28/2024-21. Popsala obtíže při oblékání a obouvání. Obdobné námítky uvedla i v žalobě.
18. Na základě posudku PK MPSV vydal žalovaný napadené rozhodnutí ze dne 25. 3. 2025.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

19. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů a vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu podle ust. § 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“), a po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
20. Soud ve věci rozhodl bez jednání, protože postupoval dle ust. § 76 odst. 1 písm. a), b) i c) s.ř.s.
21. Podle ust. § 8 odst. 2 z.s.s. *osoba starší 18 let věku se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby, b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb, c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb, d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb, a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby.*
22. Podle ust. § 9 odst. 1 z.s.s. *při posuzování stupně závislosti se hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: a) mobilita, b) orientace, c) komunikace, d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost.*
23. Podle ust. § 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách (dále jen „prováděcí vyhláška“) *pokud osoba není schopna z*

důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

24. Podle ust. písm. a) Přílohy 1 k prováděcí vyhlášce *Mobilita*. Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat 1. vstávání a usedání, 2. stoj, 3. zaujímat a měnit polohy, 4. pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, 5. otevírat a zavírat dveře, 6. chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, 7. nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je.
25. Podle ust. písm. e) Přílohy 1 k prováděcí vyhlášce *Oblékání a obouvání*. Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, 2. rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit, 3. oblékat se a obouvat se, 4. svlékat se a zouvat se, 5. manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.
26. K přezkumu rozhodnutí založených na zdravotním stavu je nezbytné uvést, že soud nemůže přezkoumávat odbornou stránku posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti, nemůže tak sám o sobě posoudit, zda žalobkyni náleží příspěvek na péči a zda splňovala podmínky pro zařazení do stupně závislosti II. či do jiného stupně. Soud však dle zásady volného hodnocení důkazů hodnotí předmětný posudek jako každý jiný důkaz, a to z hlediska požadavků na přesvědčivost, úplnost a vypořádání se se všemi rozhodujícími skutečnostmi. K rozhodování ve věcech příspěvku na péči se opakovaně vyslovoval též Nejvyšší správní soud, jenž v právní větě k rozsudku ze dne 23. 9. 2009, č. j.: 4 Ads 57/2009-53, uvedl: „Posouzení stupně závislosti osoby pro účely rozhodování o příspěvku na péči v řízení v I. stupni i v řízení odvolacím musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Na výsledný lékařský posudek, který je v tomto řízení stěžejním důkazem, je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti. Nenaplnění těchto požadavků je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.“
27. K posudkovému řízení se Nejvyšší správní soud opakovaně vyjádřil ve svých rozhodnutích, např. v rozsudku ze dne 21. 9. 2020, č. j.: 1 Ads 224/2019-20, kde uvedl následující: „Posuzování závislosti na pomoci jiné fyzické osoby provádí posudkový lékař OSSZ a posudková komise žalovaného. Nejvyšší správní soud opakovaně judikuje, že posudkové řízení je specifickou formou správní činnosti (srov. § 16a zákona č. 582/1991 Sb.) spočívající v posouzení zdravotního stavu občana a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení a důchodového pojištění. Jde o postup posudkového orgánu, jehož hlavním obsahem je posudková činnost, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství. Výsledkem posouzení je potom odborný posudek, který je pro správní orgán stěžejním důkazem, a na který je při nedostatku odborné erudice odkázán. Proto je třeba klást zvýšený důraz na jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost každého takového posudku. Tyto náležitosti posudek splňuje pouze v případě, že se v něm posudková komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédne k potížím udávaným účastníkem řízení, výsledkům sociálního šetření a lékařským zprávám. Své závěry musí posudková komise náležitě podložit a odůvodnit. Je nezbytné, aby posudek obsahoval vysvětlení, jakým způsobem posudková komise hodnotila veškeré posudkové podklady, které z nich považovala za relevantní, případně z jakého důvodu se od závěrů uvedených v některých z nich odchýlila. Posuzovaný zdravotní stav potom musí být popsán dostatečně jasně a přesně, aby nevystávaly žádné další pochybnosti (srov.

např. rozsudek ze dne 5. 3. 2015, č. j. 6 Ads 299/2014–25, či ze dne 30. 1. 2019, č. j. 6 Ads 34/2018–17).“

28. Žalobkyně namítala, že žalovaný porušil závazný právní názor Městského soudu v Praze a nesprávně vyhodnotil zvládání základní životní potřeby mobilita.
29. Městský soud v Praze v rozsudku ze dne ze dne 22. 1. 2025, č. j.: 19 Ad 28/2024-21, nesouhlasil s východiskem žalovaného, že se při hodnocení základní životní potřeby mobilita posuzuje jen funkčnost pohybového aparátu a nikoli X. Upozornil na rozpor mezi údaji v posudku a v lékařské zprávě ohledně X. a uložil žalovanému, aby posoudil nově tvrzené X.
30. PK MPSV vypracovala doplňující posudek, ve kterém navázala na poněkud stručné posouzení mobility obsažené v prvním posudku. Vysvětlila, že X. nemůže mít dopad na zvládání základní životní potřeby mobilita, protože nezpůsobuje omezení nosných kloubů, parietické postižení či amputační ztráty končetin tak, aby posuzovaná osoba nebyla schopna vstát, usednout, stát, zaujímat a měnit polohy a s facilitačními pomůckami se pohybovat chůzí krok za krokem, případně i s přerušovanými přestávkami, a to v bytě a v běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, dále chodit po schodech a nastupovat a vystupovat. Základní životní potřeba mobilita hodnotí schopnost či neschopnost zvládnout jednotlivé úkony čistě po motorické stránce (vstát, usednout, otevřít dveře, pohybovat se chůzí krok za krokem atd.), a to s využitím facilitačních pomůcek, a nikoli po stránce orientační. Nehodnotí schopnost X. apod, což je součástí potřeby orientace, která je u žalobkyně hodnocena jako nezvládaná z důvodu X. X. U žalobkyně nebyly lékařskými nálezy jakkoli prokázány těžké funkční postižení pohybového aparátu (ortopedickým nálezem) ani porucha stability (neurologickým nálezem), které by způsobovaly úplnou ztrátu či těžké funkční postižení pro zvládnutí základní životní potřeby mobilita. PK MPSV opravila administrativní chybu na s. 2 posudku ze dne 11. 6. 2024 tak, že text „kdy X.“ změnila na: „kdy X.“. Na výsledku X. se nic nemění, tj. zůstává na úrovni X.
31. Soud seznal, že PK MPSV v doplňujícím posudku i žalovaný převzetím daných závěrů nerespektovali závazný právní názor soudu vyslovený v předchozím rozsudku (§ 76 odst. 1 písm. c) s.ř.s.). Soud v předchozím posouzení seznal, že potřebu mobility nelze redukovat na pohybové potíže, ale je třeba přihlídnout i k potížím X. PK MPSV však na závazný právní názor reagovala tak, že nemá medicínské opodstatnění a smyslové potíže žalobkyně ve vztahu k potřebě mobility nezhodnotila (X.).
32. Předně je třeba uvést, že nerespektování závazného právního názoru je zásadní procesní vadou samo o sobě. Za situace, kdy žalovaný nepodal proti předchozímu rozsudku kasační stížnost, byl povinen jej respektovat (což v kontextu příspěvku na péči rovněž znamená neaprobovat posudek PK MPSV, který by byl s daným závazným právním názorem v rozporu), což ale neučinil. Ostatně, ani samotný soud už v této fázi od dříve vysloveného závazného právního názoru nemůže odstoupit; jak konstatoval Nejvyšší správní soud v právní větě k rozsudku ze dne 20. 5. 2024, č. j.: 9 As 66/2023 – 72: „*Krajský soud je při opakovaném posuzování stejné věci vázán svým dříve vysloveným právním názorem, a to bez ohledu na konkrétní senát, kterému byla věc přidělena (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). To platí za předpokladu, že se v období mezi jeho jednotlivými rozhodnutími nezměnily skutkový nebo právní stav věci ani soudní judikatura pro krajský soud závazná.*“ Z napadeného rozhodnutí

nevyplývá, že by se žalovaný (potažmo PK MPSV) odchýlil od závazného právního názoru z důvodu skutkových či právních změn nebo pro judikaturní posun.

33. Dalším důvodem pro zrušení napadeného rozhodnutí je samotné zaujetí stanoviska, co vše má PK MPSV v rámci základní životní potřeby mobility posuzovat. Nyní rozhodující soudní oddělení se tudíž s dřívějším zrušujícím rozsudkem ztotožňuje netoliko formálně (z důvodu závazného právního názoru, který bez relevantních skutkových, právních či judikaturních změn nemůže překonat), nýbrž i materiálně. Samotné pojmy (aktivity) stanovené v Příloze 1 k prováděcí vyhlášce jsou (minimálně částečně) právními pojmy (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2021, č. j.: 6 Ads 257/2019 – 26, zejm. bod 37); jejich vymezení není striktně medicínské, jakkoliv se i k jejich rozsahu musí vyjádřit PK MPSV. Soud tudíž může vyslovit názor, jímž určí, co vše pod danou aktivitu spadá, resp. jaká je povaha schopnosti danou aktivitu zvládat; takový názor je názorem právním a soud jím může zavázat žalovaného (potažmo PK MPSV). Soud naopak nemůže ingerovat do posouzení medicínského, jímž však není výklad širě pojmů (aktivit) v Příloze 1 k prováděcí vyhlášce, ale posouzení skutkových (zdravotních) okolností konkrétního případu, tzn. zda v tom a tom případě při aplikaci odborných medicínských znalostí lze hovořit o zvládání aktivity, jejíž obecný rozsah (skutková podstata) je však určen výkladem právním. Soud tak může vyložit, jak ostatně učinil ve zrušujícím rozsudku, že neschopnost zvládat základní životní potřebu mobility (tj. alespoň jednu z aktivit v písm. a) Přílohy 1 k prováděcí vyhlášce) znamená její reálné nezvládání bez ohledu na to, jaká tělesná, duševní či smyslová komponenta je jeho příčinou. V napadeném rozhodnutí se žalovaný odvolával na instrukci, jež zahrnuje restriktivní pojetí pojmu „mobilita“ omezené na pohybový aparát. Různé interní instrukce však lze aplikovat jen tehdy, nejsou-li v rozporu se zákonem ani s prováděcími právními předpisy, jsou-li vydány. Citovaná pasáž instrukce je v rozporu s výkladem pojmu „mobilita“ obsaženém v z.s.s. i prováděcí vyhlášce tak, jak jej závazně provedl soud ve zrušujícím rozsudku; instrukci v daném rozsahu tudíž na případ žalobkyně uplatnit nelze. Ostatně, názor prezentovaný ve zrušujícím rozsudku, že pojem „mobilita“ nelze omezit na způsobnost fyzických komponentů, není ojedinělý a objevuje se i v judikatuře Nejvyššího správního soudu, konkrétně lze odkázat na citaci rozsudku ze dne 14. 11. 2023, č. j.: 5 Ads 8/2023 – 25 (která byla uvedena už ve zrušujícím rozsudku soudu zdejšího): *„Posudkový orgán je pak povinen hodnotit funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost osoby zvládat základní životní potřeby. Podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu je hodnocení funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojmově širší než hodnocení pouhých fyzických schopností posuzované osoby zvládat určitou aktivitu, potažmo základní životní potřebu. Je však třeba dodat, že při hodnocení zvládání jednotlivých aktivit vymezených v příloze č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb. bude nutné klást důraz na jiné schopnosti posuzované osoby (viz § 1 odst. 3 téže vyhlášky), a to s ohledem na projevy a další aspekty daného onemocnění ve vztahu k povaze hodnocené aktivity. Proto nelze učinit jednoznačný a paušální závěr o tom, že pro posuzování základní životní schopnosti mobilita a tělesná hygiena jsou prioritní toliko fyzické predispozice posuzované osoby. Tento závěr nelze dovodit ani ze zákona o sociálních službách ani z prováděcí vyhlášky.“* Konečně se soud neztotožňuje s pasáží instrukce citovanou v napadeném rozhodnutí, podle níž se postižení smyslů ve vztahu k mobilitě neposuzuje, jelikož je zahrnuto v potřebě orientace. Konkrétní postižení může mít vliv na zvládání více životních potřeb a jednotlivé aktivity hodnocené u potřeby orientace nejsou natolik totožné s aktivitami X., aby byl vyloučen jejich souběh (tj. zařazení konkrétního (smyslového) postižení pod obě životní potřeby, resp. jejich jednotlivé aktivity, zároveň).

34. Soud tudíž opakuje stanovisko v jádru prezentované už ve zrušujícím rozsudku, že při hodnocení zvládání základní životní potřeby mobility je třeba přihlížet i k dalším omezením (smyslovým a duševním), a nikoliv jen k pohybovým a fyzickým. U základních životních potřeb (potazmo jednotlivých aktivit) je třeba zkoumat jejich reálné zvládání, není namístě redukovat právní úpravu, která se zabývá konkrétními problémy skutečných lidí, na jakési teoreticko-medicínské cvičení, kdy se vezme izolovaně nějaká oblast (zde pohybové a fyzické komponenty) a z ní se vyvodí určité závěry, jež však mohou být v případě potíží v jiných oblastech (smyslové či duševní) v přímém rozporu s reálnou možností danou životní potřebu (aktivitu) zvládat. Nelze přistoupit na formalistický výklad právní úpravy, který v zásadě uplatňuje zmiňovaná instrukce, kdy se vytvoří jakási umělá kategorie „mobilita“, kam se zařadí určité položky, ale reálná schopnost zvládání pohybových aktivit se od oné umělé kategorie odlišuje. Dovedeno ad absurdum by při redukci na fyzické komponenty zvládala schopnost mobility včetně X. i osoba, která v důsledku čistě duševního onemocnění není schopna opustit svůj byt, ba je ze stejné příčiny upoutána na lůžko.
35. Doplnující posudek PK MPSV se ve vztahu k mobilitě X. Posouzení schopnosti zvládat základní životní potřeby je však individuální a je třeba zjistit, jak je tomu konkrétně v případě žalobkyně, která má navíc X. Pro názornost lze opět uvést určitý extrémní případ. Konkrétní osoba, aniž by se na uvedenou situaci připravovala, náhle X., dokud se na postižení neadaptuje a nenaučí se využívat facilitátory, je naprosto zjevné, že X., jakkoliv jí nikterak nelimituje fyzické ani pohybové postižení. Stran potřeby mobility je tudíž třeba zkoumat i smyslové postižení v kontextu zdravotních omezení dalších. Srovnávací posudek tak však neučinil (krom obecné proklamace o X.), čímž nepředstavuje dostatečný skutkový podklad (§ 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s.) a zároveň je v daném aspektu nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů, což se týká i napadeného rozhodnutí, jež jeho neúplné závěry převzalo (§ 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s.).
36. Žalobkyně dále v žalobě namítala, že žalovaný nesprávně hodnotil zvládání dvou aktivit v rámci základní životní potřeby oblékání a obouvání (X.). Shodnou námitku uplatnila i v žalobě proti prvnímu rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 7. 2024, č. j.: MPSV-2024/155979-911. Městský soud v Praze ji shledal nedůvodnou a v rozsudku ze dne 22. 1. 2025, č. j.: 19 Ad 28/2024-21, bod 45 a 46, uvedl: *„K posouzení potřeby oblékání a obouvání lze konstatovat, že není sporné, že žalobkyně nerozezná barvy, avšak jak zdůraznil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 23. 9. 2019, č. j. 1 Ads 86/2014-40, správní orgány při posuzování stupně závislosti žadatele o příspěvek na péči zkoumají zvládání základních životních potřeb v přijatelném standardu (tedy pouze v určitém základním rozsahu), nikoliv, jestli je posuzovaná osoba schopna tyto své potřeby obstarávat ve stejné míře, jako v případě absence zdravotního postižení. Soud v tomto rozsudku dále konstatoval, že za podružný je již nutno pro účely posouzení základní schopnosti zvládat tuto potřebu považovat problém s nerozeznáním konkrétní barvy oblečení nebo skvrny na oblečení. Ve zprávě o sociálním šetření je uvedeno, že se žalobkyně sama obléká, svléká i obouvá. Rub a líc pozná, vrství správně. Nepozná poškození, znečištění oděvu, barvu ponožek apod. Pokud je přítomná pečující osoba, pomáhá upravit. Žalobkyně může využívat pomůcku pro rozpoznání barev. Žalobkyně sice namítala, že pomůcka nerozezná různé vzory a odstíny barev oblečení, nicméně pomoc při sladění různých odstínů barev a vzorů již jde nad rámec základního rozsahu zvládání životní potřeby oblékání a obouvání. Ostatně při sociálním šetření žalobkyně uváděla, že si oblečení připraví sama, a to i přiměřeně k okolnostem. Obdobně lze předpokládat, že pokud je přechodně větší hluk, lze s pomůckou odejít do jiné místnosti, nebo vyčkat na klidnější okamžik. Žalobkyně nemá obtíže v hmatu rukou, není zřejmé, proč by neměla poznat, zda se jedná o obuv z téhož páru. Obdobně se*

potřeba obouvání posuzuje s ohledem na možnost využití jednoduššího nazouvání (např. suchý zip, nikoli s ohledem na případná složitá zapínání obuvi). Schopnost péče o oděvy nespadá pod aktivitu podřaditelnou pod základní potřebu obouvání a oblékání. Soud má hodnocení komise zvládání životní potřeby oblékání a obouvání za přesvědčivé.“ Žalovaný se po zrušení svého prvního rozhodnutí věnoval doplnění otázky zvládání základní životní potřeby mobility, protože jeho závěr týkající se oblékání a obouvání byl potvrzen Městským soudem v Praze. Žalobkyně ve správním řízení a ani v žalobě neuvedla ve vztahu ke dvěma namítaným aktivitám žádné nové skutečnosti, proto soud neshledal důvod se odchýlit od svého dříve vysloveného závěru. Schopnost zvládat základní životní potřeby se posuzuje v základním rozsahu, nikoliv v porovnání se zcela zdravými osobami; schopnost X. pod základní potřebu oblékání a obouvání nespadá, určité obtíže s X. taktéž přesahují požadavek „základního rozsahu“, v němž je třeba základní životní potřeby zvládat. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 23. 9. 2014, č. j.: 1 Ads 86/2014 – 40: „Bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení upravuje vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. (...) Příloha 1 této vyhlášky upravuje určitý základní rozsah zvládání základních životních potřeb a vymezuje aktivity, které by měl žadatel o příspěvek na péči zvládat, aby byl schopen si samostatně obstarat konkrétní životní potřebu. Soud považuje za podstatné zdůraznit, že správní orgány při posuzování stupně závislosti žadatele o příspěvek na péči zkoumají zvládání základních životních potřeb v přijatelném standardu (tedy pouze v určitém základním rozsahu), nikoliv, jestli je posuzovaná osoba schopna tyto své potřeby obstarávat ve stejné míře, jako v případě absence zdravotního postižení.“ A dále ve vztahu k potřebě oblékání a obouvání: „Za podružný je již nutno pro účely posouzení základní schopnosti zvládat tuto potřebu považovat problém s nerozeznáním konkrétní barvy oblečení nebo skvrny na oblečení.“ Námitka je tudíž nedůvodná.

37. Ze všech výše uvedených důvodů soud napadené rozhodnutí podle ust. § 76 odst. 1 písm. a), b) i c) s.ř.s. zrušil a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.
38. V novém řízení bude žalovaný (potažmo PK MPSV) především respektovat závazný právní názor vyslovený již ve zrušujícím rozsudku ze dne 22. 1. 2025, č. j.: 19 Ad 28/2024 – 21. Vyžádá si doplnění posudku PK MPSV, v němž se bude komise zabývat základními životními potřebami v rámci aktivit uvedených v Příloze 1 prováděcí vyhlášky, vypořádá se s námitkami žalobkyně, lékařskými podklady i výsledky provedených sociálních šetření. Při posouzení potřeby mobility budou individualizovaně hodnoceny X. obtíže žalobkyně, a to i ve svém souhrnu. V takto pojatém vyhodnocení bude věnována pozornost všem aktivitám dle písm. a) Přílohy 1 prováděcí vyhlášky s důrazem na schopnost X.
39. Podle ust. § 78 odst. 5 s.ř.s. je správní orgán vysloveným právním názorem Městského soudu v Praze vázán.
40. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle ust. § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalovaný neměl ve věci úspěch, proto mu náhrada nákladů řízení nenáleží, a žalobkyni náklady nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 29. 1. 2026

JUDr. Václav Kočka-Amort, v. r.
samosoudce